

ЦИФРОВИЙ КОМПОНЕНТ СУЧАСНОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

©2021 КОВАЛЕВСЬКА Н. С., НЕСТЕРЕНКО І. В., СОКОЛОВА Є. Б., КАРБІВНИЧА Т. В.

УДК 657.2:005.62:775.7
JEL: M42

Ковалевська Н. С., Нестеренко І. В., Соколова Є. Б., Карбівнича Т. В. Цифровий компонент сучасного аудиту діяльності суб'єктів підприємницької діяльності

Метою статті є обґрунтування організаційних положень і розробка рекомендацій з удосконалення концептуальних принципів проектування системи комп'ютерного аудиту діяльності суб'єктів підприємницької діяльності (СПД). У статті запропоновано принципи моделювання системи аудиту в структурі інформаційного сервісу СПД, надано пропозиції для оцінки аудиторських ризиків на різних етапах підприємницької діяльності, обґрунтовано методичні підходи до проведення аудиту з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Доведено, що дієвим інструментом контролю й управління економічною безпекою суб'єктів підприємницької діяльності є комп'ютерний аудит. При проектуванні організаційно-методичної структури аудиту запропоновано використовувати етапи розвитку аудиту: підтверджувачий, системно-орієнтований та аудит, заснований на ризику. При прийнятті рішення про створення та функції служби комп'ютерного аудиту діяльності СПД рекомендовано враховувати їх розмір, категорію, організаційно-правову форму господарювання, організаційну структуру, рівень автоматизації облікових і контрольних процедур. Визначено наукові підходи до оцінювання стану інформаційної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності із застосуванням запропонованого показника інформаційної безпеки, складовими якого є: ступінь використання інформаційно-комунікаційних технологій у бізнес-процесах, стан інформаційних загроз і ступінь захищеності інформаційних ресурсів. Запропоновано методичні засади проведення аудиту з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для посилення контрольних-аналітичних функцій управління із застосуванням новітніх аудиторських систем. Доведено, що комп'ютерний аудит охоплює застосування інформаційних технологій і програмного забезпечення як методу та інструментарію аудитора в процесі виконання поставленого завдання на базі оцінки надійності та виявлення суттєвих ризиків інформаційної системи суб'єкта підприємницької діяльності.

Ключові слова: комп'ютерний аудит, облік, ризики, інформаційні технології, підприємництво.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-161-168>

Рис.: 6. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 10.

Ковалевська Надія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри товарознавства, торгівлі та управління якістю товарів, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Ключківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: kavalserg@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2758-5972>

Нестеренко Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та обліку, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Ключківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: irina_nest@bigmir.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3892-8248>

Соколова Євгенія Борисівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри товарознавства, торгівлі та управління якістю товарів, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Ключківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: evgenia-sokolova@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6246-6012>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57192687517>

Карбівнича Тетяна Василівна – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, торгівлі та управління якістю товарів, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Ключківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: tetiana_k28@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2238-5445>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57190434866>

UDC 657.2:005.62:775.7
JEL: M42

Kovalevska N. S., Nesterenko I. V., Sokolova E. B., Karbivnycha T. V. The Digital Component of Modern Audit of Activities of Business Entities

The article is aimed at substantiating organizational provisions and developing recommendations for improving the conceptual principles of projecting a computer-based audit system for the activities of performers of entrepreneurial activities. The article proposes the principles of modeling the audit system in the structure of the information service of entrepreneurs, provides proposals for assessing audit risks at different stages of entrepreneurial activity, substantiates methodological approaches to conducting an audit using modern information and communication technologies. It is proved that computer-based audit is an effective instrument for controlling and managing economic security of business entities. When designing the organizational-methodological structure of the audit, it is proposed to use the stages of audit development: confirming, system-oriented, and risk-based audit. When deciding on the creation and operational function of the computer-based audit of the activities of business entities, it is recommended to take into account their size, category, organizational and legal form of management, organizational structure, level of automation of accounting and control procedures. Scientific approaches using the proposed indicator of information security to assessing the state of information security of business entity are defined, their components are: degree of use of information and communication technologies in business processes, status of information threats, and degree of security of information resources. Methodical principles of auditing using modern information and communication technologies are proposed to strengthen control and analytical functions of management with the use of the latest audit systems. It is proved that computer-based audit covers the use of information technologies and software as a method and tools of the auditor in the process of performing the task on the basis of reliability assessment and identification of significant risks of the information system of a business entity.

Keywords: computer audit, accounting, risks, information technology, entrepreneurship.

Fig.: 6. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 10.

Kovalevska Nadiia S. – PhD (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Commodity Science, Trade and Product Quality Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: kavalserg@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2758-5972>

Nesterenko Irina V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Accounting, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: irina_nest@bigmir.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3892-8248>

Sokolova Eugenia B. – PhD (Engineering), Associate Professor of the Department of Commodity Science, Trade and Product Quality Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: evgenia-sokolova@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6246-6012>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=571926875177>

Karbyvnycha Tetiana V. – PhD (Engineering), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Commodity Science, Trade and Product Quality Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: tetiana_k28@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2238-5445>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57190434866>

Недосконалість існуючої науково-методичної бази формування інформаційних ресурсів управління діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності (СПД) вимагає якісного інформаційного забезпечення, що на сьогодні є одним із найважливіших і найскладніших завдань економічної науки. Дослідження параметрів впливу інформаційних технологій на методику та техніку аудиторських процедур дозволило визначити взаємозв'язок інформаційної системи управління СПД і системи комп'ютерного аудиту як вагомого цифрового компонента сучасного аудиту. При цьому обліково-аналітичне забезпечення діяльності СПД доцільно розглядати з двох позицій: як забезпечення системи аудиту інформаційно-комунікаційними технологіями, що дозволяє підвищити оперативність та ефективність аудиторської перевірки, та як контролюючий вплив системи комп'ютерного аудиту на інформаційну систему управління, як головний фактор забезпечення необхідного рівня інформаційної безпеки СПД.

Імплементация комп'ютерного аудиту в контрольну практику в Україні тільки починається, тому спостерігається недостатність наукових розробок з цього питання [1, с. 447]. Слід відзначити, що питання організації аудиторських перевірок розглянуто в роботах таких вітчизняних і зарубіжних науковців: Н. П. Барішнікова, В. В. Дика, С. В. Івахненко, Н. А. Канцєдала, Н. Р. Кондратова, О. В. Лисої, Є. В. Мниха, Т. А. Писаревської, В. І. Подольського, О. Г. Пономаренко, О. Ю. Редька, Ж. Рішара, А. Н. Романова, А. І. Урінцова, П. Фрідмана, В. О. Шевчука. Однак питання цифровізації аудиту діяльності СПД висвітлено недостатньо. Тому необхідно проаналізувати інформаційне забезпечення аудиторських перевірок та розробити методичні підходи до цифровізації аудиту діяльності СПД.

Мета статті – обґрунтування організаційних положень і розробка рекомендацій з удосконалення концептуальних принципів проектування системи комп'ютерного аудиту діяльності суб'єктів підприємницької діяльності як цифрового компонента сучасного аудиту.

Процес становлення та розвитку комп'ютерного аудиту знаходиться на стадії переходу від підтверджуючого аудиту до системно-орієнтованого, а по суті – до практичної діяльності суб'єктів комп'ютерного аудиту. Проте внаслідок впливу низки економічних чинників значно підвищилася зацікавленість СПД в отриманні професійного висновку аудитора щодо вірогідності облікової інформації та відповідності фінансової звітності вимогам П(С)БО та МСФО (*рис. 1*). [4, с. 98].

Важливими складовими інформаційного забезпечення якості комп'ютерного аудиту, що створюють підґрунтя для його ефективного проведення, є характеристики облікової інформації – своєчасність і суттєвість. Кожна з них оцінюється користувачами інформації суб'єктивно, оскільки інформація може бути надана в різних варіантах, що не знижує рівня її достовірності та необхідності для потреб аудиту діяльності СПД (*рис. 2*).

Слід відзначити, що робота фахівців відділу комп'ютерного аудиту полягає в уніфікації та стандартизації облікових процесів для раціонального формування фінансової звітності суб'єктів підприємницької діяльності [2, с. 50]. При цьому, на кожному з етапів інформаційного сервісу виникають внутрішньогосподарські ризики, які для здійснення їх аудиторської оцінки слід класифікувати за такими групами: за відношенням до макро- та мікросередовища, природою ризиків, можливістю страхування та управління ними (*рис. 3*).

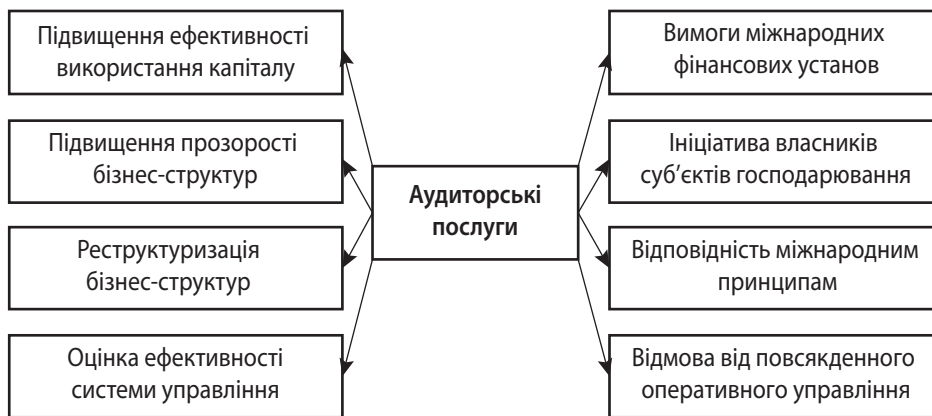

Рис. 1. Економічні чинники попиту СПД на послуги аудиту

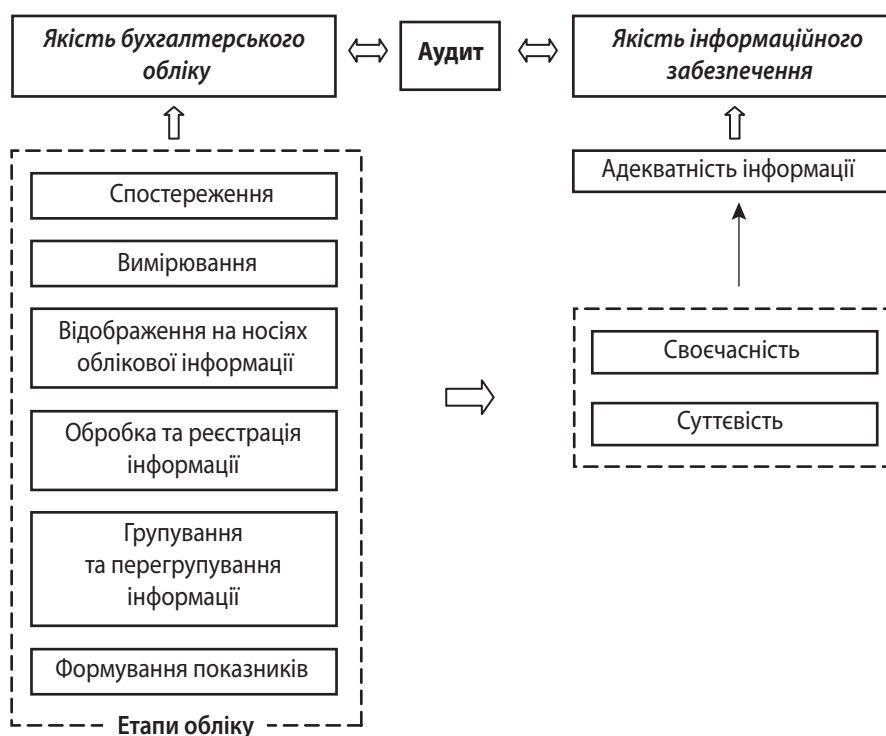

Рис. 2. Основні складові інформаційного забезпечення якості комп'ютерного аудиту

Завданням комп'ютерного аудиту також є обґрунтування критеріїв і показників ефективності інвестиційної політики, концептуальних принципів аудиту в структурі інформаційного сервісу СПД. Суть проблеми підвищення ефективності інвестиційної політики СПД полягає в тому, щоб на кожну одиницю інвестиційних витрат досягати максимально можливого збільшення економічного ефекту (доходу, прибутку) як для СПД, так і для інвестора [8]. Виходячи з цього, єдиним макроекономічним критерієм ефективності інвестиційної політики стає інвестиційний клімат країни та певного регіону, привабливість галузі з відповідними ризиками (рис. 4).

Методи комп'ютерного аудиту можуть використовуватися при проведенні різних аудиторських процедур, включно з такими:

- ✦ детальні тести операцій і сальдо (наприклад, використання аудиторського програмного забезпечення для тестування операцій у комп'ютерному файлі);
- ✦ аналітичні процедури огляду (наприклад, використання аудиторського програмного забезпечення для виявлення незвичайних змін або статей);
- ✦ перевірка відповідності загальних засобів контролю комп'ютерних інформаційних систем (КІС) (наприклад, використання тестових даних для перевірки процедур доступу до програмних баз даних);
- ✦ перевірка відповідності прикладних засобів контролю КІС (наприклад, використання тестових даних для перевірки функціонування

Рис. 3. Класифікація внутрішньогосподарських ризиків діяльності СПД

Рис. 4. Складові інвестиційного ризику діяльності СПД

запрограмованої процедури), що дозволяє підвищити точність розрахунків показників основної діяльності СПД і достовірність фінансової та внутрішньої звітності (табл. 1). [10].

Наступним етапом проектування комп'ютерної системи аудиту є вибір програмного забезпечення. У процесі здійснення такого вибору потенційному

користувачу потрібно зіставити велику кількість нетотожних характеристик комп'ютерних програм та їх можливостей [7]. Тому розробка формалізованих методик порівняння різних пакетів прикладних аудиторських програм, які дозволяють зменшити суб'єктивний фактор при проведенні незалежної аудиторської експертизи, має велике прикладне значен-

Методи аудиту з використанням засобів автоматизації

Методи комп'ютерного аудиту	Програмне забезпечення	Зміст комп'ютерних процедур
Аудиторське програмне забезпечення – складається з комп'ютерних програм, які використовують аудиторі як елемент аудиторських процедур	Пакет програм загального користування	Комп'ютерні програми, призначені для виконання функцій з обробки даних, включаючи роботу з комп'ютерними файлами, відбір інформації, проведення розрахунків, створення файлів даних і друк звітів у формі, визначеної аудитором
	Програми спеціального призначення	Комп'ютерні програми, розроблені для виконання аудиторських завдань у конкретних умовах
	Програми-утиліти	Використовуються суб'єктом для виконання загальних функцій обробки даних (сортування, створення та друку файлів). Не призначені для аудиту
Тестові дані – використовуються при проведенні аудиторських процедур шляхом внесення даних у комп'ютер суб'єкта та порівняння отриманих результатів із заздалегідь визначеними результатами	Тестування конкретних засобів контролю в комп'ютерних програмах	Тестується система контролю доступу до даних
	Відбір контрольних операцій	Контрольні операції відбираються з раніше оброблених господарських операцій або створюються аудитором для тестування окремих характеристик процесу обробки, здійснюваного комп'ютерною системою суб'єкта
	Вбудовані тестові підсистеми	Контрольні операції використовуються у вбудованих підсистемах з модулем, через який вони проходять у процесі звичайного циклу обробки

ня для проектування системи внутрішнього аудиту діяльності СПД. У зв'язку з цим множини параметрів, що мають бути використані для оцінки програмного забезпечення аудиторських процедур, було агреговано в три взаємопов'язані блоки (рис. 5) [9, с. 6].

На рис. 5 наведено схему організації роботи аудитора в середовищі електронної обробки даних, що дає змогу робити тестування розрахунків, виконувати необхідні перерахунки та зіставляти отримані результати з нормативними і кошторисними та середніми по галузі. Відповідно суб'єкти підприємницької діяльності отримують можливість провести аналіз за визначеними критеріями та отримати необхідне управлінське рішення [6].

Впровадження запропонованої системи комп'ютерного аудиту діяльності СПД сприятиме інтелектуалізації аудиту та науковому обґрунтуванню його висновків. Однак варто мати на увазі, що контрольні функції є функціями, які важко автоматизувати. При цьому, основою забезпечення якості інформації для аудиту є етапи бухгалтерського обліку (підготовка, ведення, узагальнення інформації), які покладено в основу визначення якості бухгалтерського обліку в інформаційному забезпеченні аудиту. На кожному із етапів користувачі інформації гаран-

товано отримують дані, які визначають подальший напрямок діяльності шляхом оцінки існуючого стану, контролю та формування тактичних і стратегічних управлінських рішень. У цьому процесі облік забезпечує не лише інформаційну, контрольну й аналітичну функції, а й виконує комунікаційну функцію, тобто передачу інформації органам управління для ухвалення управлінських рішень (рис. 6) [3].

Якість обліку залежить від якості всіх етапів аналітичної роботи. Кожен з них має забезпечувати формування таких інформаційних даних, які, крім фактичних, включають планові, нормативні, кошторисні показники (табл. 2). Тому комп'ютерний аудит діяльності СПД доцільно організовувати з урахуванням об'єктів оцінки якості облікового процесу, коли функції управління покладаються на обліковий персонал, який відповідає за фіксацію та контроль господарських операцій на місцях їх здійснення, фактично в сегментах [5, р. 150].

ВИСНОВКИ

Таким чином, новітнім інструментом оптимізації діяльності суб'єктів господарювання стали інформаційні технології, функціональне призначення яких дозволило прискорити та підвищити якість обробки інформаційних ресурсів для прийняття ре-

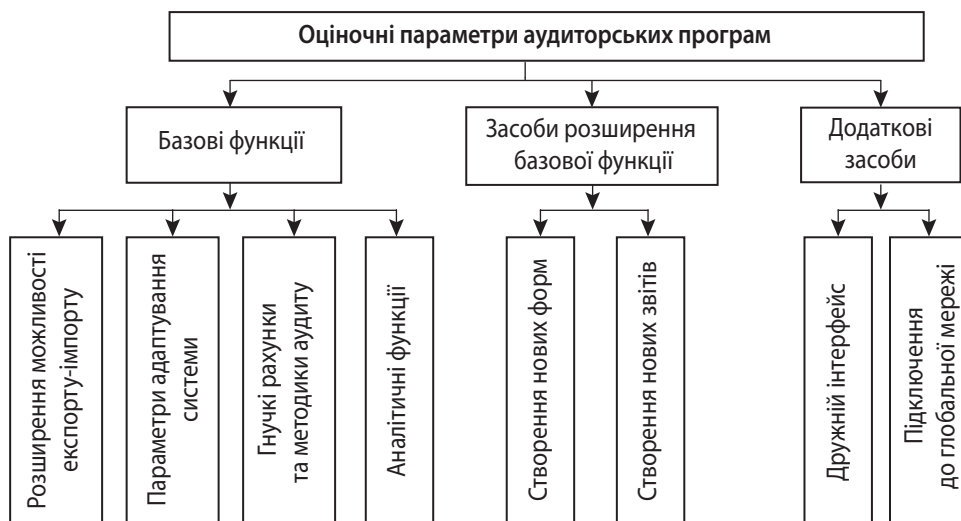

Рис. 5. Функції програмного забезпечення комп'ютерного аудиту

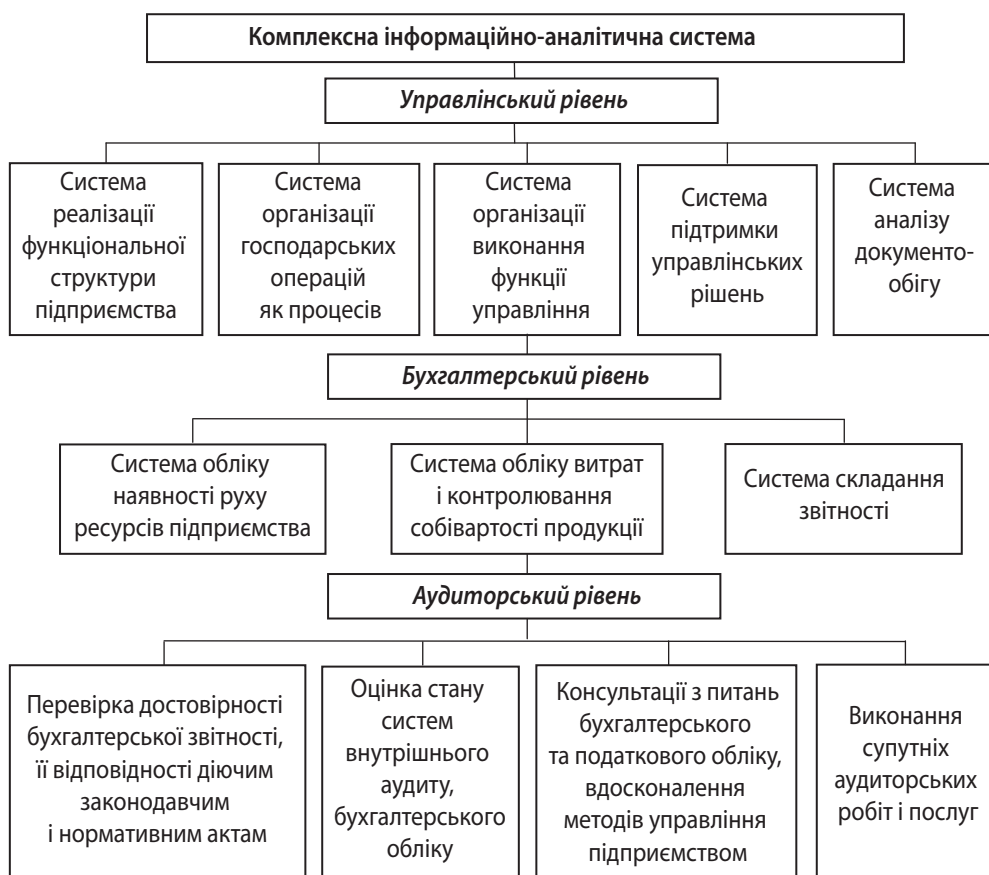

Рис. 6. Структура комбінованої системи аудиту діяльності СПД

зультативних управлінських рішень. Тому в ході дослідження запропоновано взаємозв'язок інформаційної системи управління діяльністю СПД та системи комп'ютерного аудиту розглядати з двох позицій: як забезпечення аудиту інформаційно-комунікаційними технологіями, що дозволяє підвищити оперативність та ефективність аудиторської перевірки; та як контролюючий вплив системи аудиту на інформаційну систему управління діяльністю СПД, що дозволяє під-

тримувати достатній рівень інформаційної безпеки. Також доведено, що комп'ютерний аудит охоплює застосування інформаційних технологій і програмного забезпечення як методу та інструментарію аудитора в процесі виконання поставленого завдання на базі оцінки надійності та виявлення суттєвих ризиків інформаційної системи суб'єкта господарювання. Проведена за запропонованою методикою оцінка ризику інформаційної безпеки діяльності СПД до-

Об'єкти оцінки якості облікового процесу як організаційної сукупності

Етап облікового процесу	Характеристика	Об'єкти оцінки якості облікового процесу
Первинний	Первинне спостереження (сприяння факту господарської діяльності); вимірювання в натуральному та вартісному вираженнях; відображення на носіях облікової інформації – в первинних документах	1. Дані, інформація про факти господарського життя. 2. Первинні документи. 3. Рух носіїв первинної інформації
Поточний	Обробка та реєстрація інформації в регістрах обліку, а також її групування та перегрупування з метою формування корисної інформації, тобто такої, яка здатна задовольняти потреби користувачів	1. Дані, інформація, показники поточного обліку. 2. Облікові регістри, документи, які складають на цьому етапі. 3. Рух носіїв поточної інформації для формування інформаційних ресурсів щодо потреб користувачів
Підсумковий	Упорядкована сукупність операцій і формування показників, які відображають інформацію про результати виробничої та фінансово-господарської діяльності за певний період (місяць, квартал, півріччя, рік)	1. Дані, інформація, показники підсумкового обліку (дані планування, нормування, фінансів тощо). 2. Форми звітності. 3. Рух носіїв підсумкової інформації для забезпечення формування інформаційних даних про результати роботи та тенденцію розвитку

зволяє вже на етапі планування перевірки відділом комп'ютерного аудиту розробити комплекс процедур для перевірки стану інформаційного сервісу.

Використання розробленої системи критеріїв вибору програмного забезпечення аудиту дозволило обґрунтувати доцільність використання СПД програмних засобів, що є ефективним інструментом інтеграції аудиту з інформаційними технологіями бухгалтерського обліку та імплементації облікового інформаційного масиву до аудиторської програми. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Редько О. Ю. Аудит в Україні. Морфологія : монографія. Київ : Інформаційно-аналітичне агентство, 2008. 493 с.
2. Каменська Т. Ризик-орієнтований характер сучасного внутрішнього аудиту. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 6. С. 49–53.
3. Герасимова Н. С. Місце інформаційних технологій в системі внутрішнього аудиту готельних підприємств // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 18–19 квітня 2012 р.). Черкаси, 2012. С. 78–81.
4. Янчева Л. М., Герасимова Н. С., Левіна М. В. Облік і аудит собівартості готельних послуг : монографія. Харків : ХДУХТ, 2013. 208 с.
5. Krutova A. Prospects of the using of modern computer technologies in audit // *Control, Development and Applied informatics in Business and Economics*. Bucharest, Romania : "Editura Didactice si Pedagogica" Publishing House, 2008. P. 147–151.

6. Петренко С. А. Аудит информационной безопасности корпоративных систем Интернет/Инtranет. *Системы безопасности*. 2001. № 41. С. 85–87.
7. Лутай А. П. Інформаційні технології і системи управління в готельно-ресторанному бізнесі України. *Торгівля і ринок України*. 2011. Вип. 31. Т. 2. С. 80–90.
8. Усач Б., Маркевич М. Деякі аспекти проведення аудиту в комп'ютерному середовищі. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 6. С. 366–369. URL: https://econ.at.ua/Vypusk_6/usach.pdf
9. Янчева Л. М., Герасимова Н. С. Удосконалення управління готельним господарством. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2010. Вип. 2. С. 3–10. URL: <https://elib.hduht.edu.ua/jsrui/bitstream/123456789/4089/1/3.pdf>
10. Гуцаленко У. О. Комп'ютерний аудит в системі внутрішньогосподарського контролю. *Інноваційна економіка*. 2010. № 2. С. 138–141.

REFERENCES

- Herasymova, N. S. "Mistse informatsiinykh tekhnolohii v systemi vnutrishnyoho audytu hotelnykh pidpriemstv" [The Place of Information Technology in the System of Internal Audit of Hotel Enterprises]. *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Cherkasy, April 18-19, 2012). Cherkasy, 2012. 78-81.
- Hutsalenko, U. O. "Kompiuternyi audyt v systemi vnutrishnyohospodarskoho kontroliu" [Computer Audit in the System of Internal Control]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 2 (2010): 138-141.
- Kamenska, T. "Ryzyk-orientovanyi kharakter suchasnoho vnutrishnyoho audytu" [Risk-oriented Nature of Modern Internal Audit]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 6 (2010): 49-53.
- Krutova, A. "Prospects of the using of modern computer technologies in audit". In *Control, Development and Ap-*

- plied informatics in Business and Economics*, 147-151. Bucharest, Romania: "Editura Didactice si Pedagogica" Publishing House, 2008.
- Lutai, A. P. "Informatsiini tekhnologii i systemy upravlinnia v hotelno-restorannomu biznesi Ukrainy" [Information Technologies and Management Systems in the Hotel and Restaurant Business of Ukraine]. *Torhivlia i rynek Ukrainy*, vol. 2, no. 31 (2011): 80-90.
- Petrenko, S. A. "Audit informatsionnoy bezopasnosti korporativnykh sistem Internet/Intranet" [Information Security Audit of Corporate Internet / Intranet Systems]. *Sistemy bezopasnosti*, no. 41 (2001): 85-87.
- Redko, O. Yu. *Audyty v Ukraini. Morfolohiia* [Audit in Ukraine. Morphology]. Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo, 2008.
- Usach, B., and Markevych, M. "Deiaki aspekty provedenia audytu v kompiuternomu seredovyschi" [Some Aspects of Auditing in Computer Environment]. *Ekonomichnyi analiz*, is. 6 (2010): 366-369. https://econa.at.ua/Vypusk_6/usach.pdf
- Yancheva, L. M., and Herasymova, N. S. "Udoskonalennia upravlinnia hotelnym hospodarstvom" [Improving Hotel Management]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, is. 2 (2010): 3-10. <https://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4089/1/3.pdf>
- Yancheva, L. M., Herasymova, N. S., and Levina, M. V. *Oblik i audyt sobivartosti hotelnykh posluh* [Accounting and Audit of the Cost of Hotel Services]. Kharkiv: KhDUKht, 2013.

УДК 657.375.6(047.32)(075.8)

JEL: M41; M49

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ОСНОВ СКЛАДАННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

©2021 ПЕЛЕХ У. В., ТЕНЮХ З. І., ХОЧА Н. В.

УДК 657.375.6(047.32)(075.8)

JEL: M41; M49

Пелех У. В., Тенюх З. І., Хоча Н. В. Аналіз методів та організаційних основ складання консолідованої фінансової звітності

У статті наведено теоретичне обґрунтування й аналіз методів та організаційних основ складання консолідованої фінансової звітності. Розглянуто сутність поняття, мету, нормативно-правове забезпечення консолідації фінансової звітності. Узагальнено та вивчено концептуальні принципи застосування методів консолідації: безперервності та систематичності, суттєвості, єдиних методів оцінки, єдиної дати складання консолідованої фінансової звітності, єдиної облікової політики, єдиної валюти. Відображено основні вимоги до складання консолідованої фінансової звітності. Наведено основні етапи консолідації фінансової звітності. Проаналізовано основні методи консолідації фінансової звітності: повна консолідація, пропорційна консолідація, метод пайової участі. Систематизовано визначальні проблеми, які виникають на етапі підготовки та подання консолідованої фінансової звітності: методика складання звітності доволі складна, відсутній чіткий інструментарій щодо практичного застосування вимог МСФЗ, невідповідності між МСФЗ і чинним законодавством України (МСФЗ вимагає додаткове розкриття інформації), неоперативність консолідованої звітності, використання різних програмних продуктів для оперативного та фінансового управління, недостатність кваліфікованих кадрів, неузгодженість методик ведення обліку. Додатковими проблемами визначено такі: складність нормативного регулювання; складність процесу організації бухгалтерського обліку; складність збору та структуризації облікових даних з метою їх зіставлення; мультивалютність; неможливість визначення вкладу окремої компанії в загальні показники групи; складність визначення величини нерезалізованого прибутку та часток участі в капіталі; висока трудомісткість і тривалість складання звітності; відсутність методики проведення аналізу консолідованої звітності. Зроблено висновок про необхідність подальших досліджень у напрямку розв'язання існуючих проблем.

Ключові слова: підприємство, методи, консолідована фінансова звітність, принципи консолідації, методи консолідації.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-168-175>

Рис.: 1. Табл.: 3. Бібл.: 22.

Пелех Уляна Василівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: pelekhuliana@yahoo.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4717-3334>

Тенюх Зоряна Ігорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: tenyukh.zoryana@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2392-0534>

Хоча Надія Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: nadiya.khocha@lnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7787-8426>

UDC 657.375.6(047.32)(075.8)

JEL: M41; M49

Pelexh U. V., Tenyukh Z. I., Khocha N. V. Analyzing the Methods and Organizational Bases of Preparing the Consolidated Financial Statements

The article provides a theoretical substantiation and an analysis of the methods and organizational bases for the preparation of consolidated financial statements. The essence of the concept, purpose, regulatory support of consolidation of financial statements are considered. Conceptual principles of consolidation methods application, which are generalized and studied: continuity and systematicity, essentiality, unified methods of valuation, unified date of preparation of